

Fóia enciclopedica si beletristica cu ilustratiuni.

PEST'A
30 aprilie
(12 maiu)
1867.

Ese in fie-care septemana odata, adeca dominec'a
 contienendu o cóla si diumetate.

Pretinlu pentru Austria

pe Febr. Sept. 5 fl. —
 pe Febr.—Dec. 7 fl. — cr.

Pentru Romania

pe Febr.—Sept. doi galbeni.

Nr.
18.

Cancelari'a redactiunei
Strat'a morariloru Nr. 10.

unde sunt a se adresá manuscriptele si banii
 de prenumeratiune.

Epistolele nefrancate nu se primescu si opurile
 anonime nu se publica.

III
 cursu
 anualu.

Candu dîn'a dulce-a veriî se duce preste nori,
 Si tómn'a salutéza sermanii moritori;
 Frumós'a rundunica cuprinsa de unu doru
 Delasa a mea tíera cu campu suridietoriu;

Scîndu câ crud'a érna gatesce unu mormentu,
 Sî bri si care flóre se duce, pieré 'n ventu,
 Se mangaia sêrman'a, câ s'a rentórce éra
 Candu dîn'a primaverii venf-va 'n a mea tíera;

C'aice maiulu dulce, pré dulce infloresce,
 Natur'a cu iubire pre dins'a o primesce;
 Zefrulu blandu se jóca cu ea incetisioru,
 Aicea infloresce ori care cerescu doru:

Asié in tieri straine gonitu din a mea tíera
 Urmatu de o dorere cumplita si amara
 Apunu a mele díle in triste lacrimióre
 Cá-ci nu potu uitá Dómné! a mea iubita flóre.

Neci crud'a suferintia cu scepstrulu ei de feru,
 Neci tempulu ce ia tóte, nimicu, nimicu sub ceriu,
 Poté-va sê innece, sê strice alu meu doru.
 Candu cine-va iubescé, candu simte unu amoru, —

Si e in departare de flórea ce iubescé,
 Atunci, atunci dorerea ia sboru si se maresce.
 Pe-ací inca se afla campí suridietóre
 Si mandre rundunele si june rapitóre;

Dar' flórea nu mirósa, nu dâ acelu odoru,
 Neci paserea nu plange de-o 'néca vre unu doru,
 Neci jun'a nu-e frumósa, curata, gingasiea,
 Precum sunt tóte aste in draga tíer'a mea.

Pe tine rundunica ce sbori 'n a mea tíera
 De ce nu potu o draga prin nori sê te 'nsotiescu!
 O! du-te paserica, acolo este véra
 Acolo maiulu ride si campii inflorescu.

Mergi, spune scumpei mele, câ pe unu malu strainu
 Dorerea mi-este sora, viétia-mi unu greu chinu,
 Cá vecinicu dí si nópte din estu locu departatu
 La dins'a trece, sbóra, alu meu doru întristatu.

Acolo unde singuru pe-o ramura uscata
 Sêrman'a turturica suspina întristata
 Si 'mprascie prin codru dorerea sa cea mare,
 Me ducu, me ducú' adése se cautu mangaiare.

Aice filomel'a mi-spuņe-a sa amóre,
Zefirulu linu murmura aici eu frundisióre,
Ér' codrulu e 'n tacere, blandu ceriulu me privesce
Si plangerile mele o bóre le primesce.

Departa de-a mea tíera pe maluri totu straine
A mele dñle sbóra pe doruri si suspine,
Si n'am o mana scumpa pe estu strainu pamentu
Sê puna floricele pe-alu meu uitatu mormentu.

Dar' ventulu primaverii mormentulu meu trecundu
„A fostu si elu in lume“ — va suspiná plangandu.
In loculu unei mame, in loculu mandrei mele
Frumos'a aurora din carulu ei de stele

Cu lacrima curate cenusia'-mi va atropí,
Si-o flóre, dulce flóre de-asupra-i va sadí
Frumós'a primavéra din sinu-i florilatu :
Si-asié n'oiu fi in lume, de totu, de totu uitatu.

I. C. Dragescu.

SIMONID'A.

Novela istorica originala.

I.

Salonele din palatiile Constantinopolei luceau in nimbi de aur si grupele dantiande se pareau, câ nu mai potu rezista poterii magice a muziceii. Prin multîmea de damicele Simonid'a fic'a lui Andronicu cu unu pasu meteoricu mesura cursulu amorului, candu acela in animi inocinte incepe a desceptá prim'a córda vitala.

Erá sér'a cea placuta si totu de odata do-rerósa, câ-ci Leonte fiulu Vodei Stefanu Mailatu, Domnu in Argesiu, dupa unu restempu de cinci dñle mane vré sê se reintórea in Romaní'a, sê depuna in man'a caruntului seu parinte asiguraní'a nóuei amicetie cu curtea de Constantinopole, care, romanii de si aceea se portá cu multa indolintia o priveau ca unu ajutoriu necesariu in contra lupteloru si invasiuniloru barbare, ca unu asilu in tempuri viscolóse.

Pre tempulu acest'a, adeca, pre la anulu 1303 domniá in Argesiu Stefanu I Mailatu Basaraba, romanu plinu de spiritu, dotatu cu nesce calitáti escelinte, cari cu vre o câti-va seculi mai tardíu-si aflara o deplina espresiune intru unu Mircea si Mihaiu; pentru romani incepu a esoperá o stare totu mai independinta. Traditiunea spune, câ densulu ar' fi pusu si fundamentulu castelului Fogarasiu si câ ar fi avutu de cugetu infintiarea unui remnu romanu, nu mai câtu fatalitáti si geniulu desbinatoriu, ce

pluteá pre atunci de a supr'a orizontelui Romaniei, impiedecá planurile inca neintielese si ne-realisabile intru unu tempu asié prejudiciosu.

Totu pre tempulu acest'a in Serbi'a. domniá Despotulu Stefanu care dupa ce se casatorise cu vre o trei muieri, si in urma pre tóte le alungase, petíse pre Eudosi'a, sor'a imperatului din Constantinopole Andronicu celu mai be-tranu. De óra-ce inse Eudosi'a nu putea neci decumu sê aiba locu in anim'a sa pentru Stefanu; imperatulu temendu-se de ostilitáti ser-biloru, a unoru vecini malitiosi-lu insciintia despre fic'a sa infantina de cinci ani Simonid'a, ba inca promitiendu-i a-i o da de acuma in cre-scerea dinsului, casatorfa legitima sê se intem-ple candu va fi in etate de maritatu.

Dar unu singuru momentu adese ori e in stare ca sê ruineze tóte planurile ce omulu cu anii intregi de capu le-a torsu si le-a tiesutu. Parte nefavorirea impregiuráriloru amicabile intre acesti doi vecini, parte vointia de a-si rechiamá promisiunea sa adusera cu sine câtu relatiunile acestoru dóue case, erau totu in stare pendinta si Simonida in etatea cea mai poetica petrecea totu in urbea bisantina dñlele vietiei sale, in nesce visuri imperfecte pentru venito-riulu seu.

Sér'a incepe a fi totu mai grabitóre pentru animile teneriloru de nou cunoscuti, horele ra-pitóre pentru Anasi incepu a pierde din armo-ni'a loru, dantiele fantastice incepu a li se pa-rea nesce mominte placute numai in mintile nedevoltate a prunciloru, — atát'a influintia magica potú eserciá amorulu a supra compa-sului a dóue animi june.

— Dar de ce atátu neastemperu si asié schimbare efemera pre faci'a Simonidei? Siop-tesce Eudosiá dómnei Despina, — „candu asta-di cere cuveninti'a sê imbrace deplinulu costu-mu alu gratieloru sale, candu chiaru adi privi-rile sale aréta agonía momenteloru neplacute de viétia, ce fruntea-i inocinta pana acum inca asié tare neci odata nu a intunecat'o.“

— Unu lucru curiosu, respunde dómna Despina, — amicele ei invanu voru sê o incun-giure si sê se, desfeteze in blandeti'a, naivitatea si spiritulu celu viu alu ei, câ-ci ea tote le incun-giura, se pare o fiintia pentru care lumea pre-sinta cu fantasiele sale e pré seraca, se pare a cercá o punte, pre care sê tréca spre unu malu mai inverdítu, ba chiaru privirile mele cu sco-pu vedu câ le incungiura si . . .

— Si cu atátu apare mai plina de gratii si mai maestósa, intrerumpe Eudosiá, pre catu pre faci'a ei cea cugetátore vedi infrante privi-

rile admiratōre a toturōru, întogma ca regin'a steleloru arunca nesce cautaturi blānde preste lumea inferiōra si pasa meditādu."

— Ea singura e tesaurulu iubirei nostre, dŃce D. Despina, cu tōte cā nu ne prē aretāmu.

— Asié-e! sē fi vietuutu Fidia si Simonid'a totu în acela-si seclu — continuā Eudosia cam *miscata*, — idealulu artistului ar' fi avutu o sublimitate mai mare si seriositatea trasuriloru *feciei* impreunata cu o anima ingerésca si-ar' fi aflatu o chiara espresiune in momentulu actualu alu Simonidei.

— Pindaru, intrerumpe princes'a de Morea si-ar' fi imultġtu imnele sale cu unu obiectu nou alu adoratiunei; Anacreonu si-ar' fi ornatu templulu renumelui seu cu unu idealu eroticu, pentru cari posteritatea in continu i-ar' fi adausu lauri nemoritōri. Hesiodu si-ar' fi inmultġtu mitologiā cu o dieitate noua sub nume de Simonid'a. Dar tristu! adi vietuimu intru o lume fāra de gustu, calitātile sublime astadi nu-si afla apretierea sa, si spiritulu filosoficu in capulu barbatiloru e impreunatu cu o apatġa dejōsitōre catra ori ce idealu femeiescu, si de aice vine, cā frumosulu si sublimulu astadi nu suntemu in stare sē lu-dejudecāmu, de aice vine, cā cararea Eladei vechi adi am parasit'o ori mai bine dŃcandu *si* pierdut'o. Si ce folosu de frumsētia si cunoscintele *ei*, cā-ci Stefanu despotulu Serbiei mane sēu poimane de nou va tramite soli ca sē o cēra si s'o *face* obiectu supusu arbitriului seu. Nefericita copila! Aici Leonte frumosulu *si* intieptulu june din Argesiu ar' fi acela ce *ori* si candu ar face onore curtii. Precum vedu *dan*sulu e umbr'a ce causēza eclipsulu in anim'a Simonidei. Oh! de ce nu a venitu elu si cu alta misiune.

— In scrierea de asiguranti'a amicitiei a Domnului Andronicu catra Mailatu Voda, dŃce dōmn'a Despina — se promite chiaru sperarea unei amicitie *mai* intime numai sē fia totu de una unu aperatoru *apri*gu alu intereselor nostre. Ba insu-si Leonte *mi*-a atinsu, cā in curundu ne va suprinde de nou cu presinti'a sa, inse eu totu de una *trebue* sē-mi aducu a minte, cā venitoriulu e unu tiranu alu impregiurāriloru.

Sunā ōr'a a unspredeceea. Simonid'a si Leonte ca doi meteori trecandu din sferi in sferi, se pierdeau printre autoritātile Constantinopolei, discursulu loru erā francu, obiectulu variu, precum este de comunu la aceia, a caroru animi-si afla o simpatia reciprōca amorōsa, dara neespresa.

Se parea cā faci'a copilei ar' voi sē esprime dorerea animei, cā de ce *insu*-si tempulu cu repediunea lui pentru dins'a este invidiosu, cā ea si-ar' aflā o liniscire a fortunelor numai in sfer'a cea blanda a lui Leonte. Leonte in pasulu seu atleticu, cautatura semi-plecata, *arēta* o conturbare in echilibrulu animei sale, se parea a aduce tote evenimentele trecute, presinte si venitōre in combinatiune si de in acele o explorā reesirea planeloru sale.

Intru aceea se intempla ca momentuositatea acestei seri prin unu evenimentu neasceptatu sē devina mai interesanta. Sē intempla adeca, cā caten'a de auru ce o portā Simonid'a in giurulu albului seu grumadiu si de care erā acatiata o cruce a Salvatoriului, cu unu sunetū audġbilu se frange si cade spre pamentu. Toti remanu inuimiti la acēst'a scena rara. Leonte cu unu aeru servitoriu se plēca spre a-i redicā odorulu credġtu cu multa pietate de 500 de ani de la Stramosii sei odiniōra consulari in Smirn'a, care cadiendu se fransese in mai multe bucati. Casualitatea data fū de ajunsu cā se escite nesce fiori reci nu numai in anim'a inca ne lovita de presenturi a Simonidei, ci si in celu alaltu publicū asié cu placere dedatu a legā in imaginatiunea lui ingangrenata de atāte rateciri secretulu venitoriului cu unu evenimentu ore-si care din presentu. Simonid'a remane rece si *inuimata*, se parea cā nu voesce a crede priviriloru sale. Se parea, cā e unu visu neplacutu din care se nesuiā a se desceptā. Eudusia observandu perplexitatea copilei cēra prin cuvente naive a trage velulu superstitiosu de pre mintile publicului. Dar Dōmn'a Despina o baba baba bita intre femeile curtii incepe a-si adauge visele inca nerealisate din viēti'a sa la acestu evenimentu raru si vrē sē convinga, cā casulu obvenitu stā in deplina consonantia cu unu visu avutu inca cu doi ani inaintea cununiei sale; cumca e unu presimtiu nefericitu pentru Simonid'a si pentru curtea constantina. Intre aceste mii de filosofāri despre predestinatiune, Simonid'a incepe a imbracā vestmentulu paliditāti si a unei animi morbōse. Pana candu — cugetā ea in sene — va avē de a petrece omenimea totu in lēganulu infantiei, pana candu momintele dulci din viēti'a nōstra voru avē sē ne implepieptulu de ingrigiri si temeri pentru venitoriu.

Acēst'a fū scen'a cea din urma cu care se finġ actulu seratei, acēst'a fū momentulu estraordinariu a inaugurarei amorului acestoru dōue animi june.

(Va urmā.)

Nicolau Densuianu.

18*

Istori'a artei.

Artele la Greci.

(Finea.)

Déca ~~am~~ pierdutu tóte operile lui Lisipu, ni-a ~~remasa~~ din acestu secolu frumosu de arte unu monumentu pretiosu si care a ajunsu pana la noi intregu. Acestu monumentu este siguru celu mai perfectu tipu de stilu frumosu, este Laocoonu, studiu profundu alu naturei, nu numai in forma, dar si in modificatiunile formeii dupa simtiu. Elegancia, fortia, frumusetie, espresiune, totu se afla reunitu in acestu capu d'opera, ai carui autori sunt Rodianii Agesandru, Polidor, si Atenodor fiulu lui Agesandru. Acést'a grupa frumoasa, in care artistulu a voitu sê represinte nobilulu spectaculu alu naturei umane in dorerea cea mai mare de care ea póte fi susceptibila, sub figur'a unui omu care stringe in contra ei tóta fortia sufletului seu, este invederatu cá apartiene la acést'a epoca de stilu frumosu, si filosoficu, cu tóte cá mai multi comentatori i contestéza dat'a. Laocoon, pe care secolii l'au respectatu, s'a aflu in ruinele palatului lui Titus. Nu vomu reincepe admirabil'a descriere facuta de Winckelman; ne marginimu in a citá reflexiunile urmatóre ale invetiaturii critice despre caracterulu acestei grupe, reflexiuni cari confirméza totu ceea ce amu dîsu despre influintia filosofiei a supra artei din acést'a epoca.

„Precum marea, dîce Winckelman, remane calma in adancimile ei, ori catu de agitata i este surfati'a, asemenea, in figurile grece, chiar in midiloculu pasiuniloru, espresiunea anuntia inca unu sufletu tare si otelitu.

Unu asemenea sufletu este zugravitu pe obrazulu lui Laocoon, in midiloculu suferintieloru celoru mai crude; dorerea care se descopere in toti tendonii si muschii, si pe care contractiunea trudósa a unei parti din trupulu seu ne face óre cum sê o impartésniu, nu este amestecata de nici o espresiune de furie in trasuri seu in atitudinea intréga. Nu se aude aci acelu tipetu teribilu alu lui Laocoon din Virgilu, deschiderea gurei nu permite sê-lu supunemu, ea indica mai multu unu suspinu de strimtorare inabusita. Dorerea trupului si marimea sufletului sunt impartite in fortie egale in tóta constructiunea figurei si sunt, ca sê dîcu asié, balantiate.

A esprime unu sufletu atátu de mare, este a face mai multu decâtu a zugraví numai frumos'a natura. Artistulu a trebuitu sê simtia in

elu acea fortia a spiritului de care marmur'a lui este intiparita.“

Sub Alesandru au aparutu in mai mare numeru artistii, cari s'au distinsu prin saparea in petre fine. Pirgolet, faimosulu dactiliografu, avea, precum am dîsu privilegiulu esclusivu d'a ~~sapa~~ capulu lui Alesandru.

Pietur'a datorea asemenea progesele ei sub Alesandru la observatiunea filosofica a naturei. Celu mai celebru din pictorii anticitatii, Apele, nu numai cá a fostu unu mare artistu, dar a si scrisu despre preceptele artei cele trei volume cari contribuira multu a-i intinde reputatiunea. Elu sustienea, cá artistulu trebuie sê reunésca sciintia, séu teoria, la mecanismu, séu practica. Fara teoria nu este decâtu unu imitatoriu servilu; fara practica, teoria este nepotincioasa. Apele escelá in stilulu gratiosu; elu a zugravitu mai multe Venere cari au fostu celebre. Pliniu dîce cá, cu tóte cá in tablourile lui nu intrebuintia de cátu patru colori, da inse figureloru unu minunatu reliefu. Apele a fostu pictorulu lui Alesandru precum Lisip sculptorulu seu si Pirgolet saporulu seu. Principalele lui tablouri erau Campaspe nuda sub trasurile Venerii Anadiomen; regele Antigon; Alesandru armatu de fulgeru; pomp'a lui Megabise, ponteficele Dianei; Clitus plecand la resbelu; unu omu asemenea; Memandru, negatu; Ganer, wanceu; unu tragediantu; Diocari; Alesandru si Victoria; Belona lantiuita la carulu lui Alesandru; unu erou nudu; unu calu; Neoptolem calare combatendu pe Persi; Archelau cu femeia si fet'a lui; Antigonu armatu; Diana dantiandu cu verginele; trei tablouri cunoscute sub numele de Fulgerulu, Tunetulu, Tresnetulu.

Aristid de la Teba, contimpuranulu lui Apele, escelá, dîce Pliniu, a da espresiunile vehemente ale sufletului; elu, negligea coloritulu. Elu a zugravitu o mama rapita si murîndu intr'o cetate luata cu asaltu, o batalia contra Persiloru, caruri cu patru cai in fuga, unu rugatoriu, venatori, Biblis, Bacus si Ariana, unu betranu invetiandu pe unu copilu sê cante cu lira, unu morbosu, etc.

Protogen de la Rodos zugravea exteriorulu si n'a inceputu sê zugravesca tablouri de cátu la etatea de cincideci ani. Aesclepiodor, Nicomac, Filosen s'au distinsu in acelasu tempu. Ne-amu marginitu a aminti cáti-va pictori forte insemnati, pentru ca sê invederámu influintia loru; dar, intr'unu capitulu consacratu la pictur'a celoru vechi, vomu reveni a supra celoru ce indicámu acuma.

Sê terminámu prin o reflexiune, ceea ce

avemu de dîsu a supra stilului din acést'a epoca. Stilulu acesta a fostu frumosu si filosoficu; inse, ori ce s'ar dice, cei moderni au mer-su mai departe cu tot, cã n'au avutu mai multu geniu de cãtu cei vechi. Cei moderni au schim-

rala si politica, societatea antica n'a fostu de cãtu o generalisatiune. La ea, cetatea absórbe individulu, tipulu absórbe caracterulu.

Individulu in cetate, caracterulu in arte nu se afla de cãtu de la crestinismu. Atunci

Maria Stuart pasiesce spre locul de pierdiare.

batu punctulu de plecãre alu artei, ca si acelu alu filosofiei. Anticitatea fundase sciinti'a pe o generalisare, numeru dupa Pitagora, ideia dupa Platon, categoria, dupa Aristot; fundamentu vagu si indeterminatu. Ea erã consecinta cu ea in sa-si, cã-ci, la neci o epoca din vieti'a sa mo-

filosofi'a moderna, crestina, arunca rãdecinile ei in consciintia, si de acolo, vigurosu inplantata, arunca lumin'a catra ceriu.*)

Gr. H. Grandea.

*) Vedi la Ch. Delèutre. — Winckelmann. — Otfried Muller.

Despre pietate si modestia.

(Fine.)

Copiii sunt in gradin'a familiei atâte flori crescânde, si desvoltânde, pre cari ddieu sub aceea conditiune i-a incredintiatu parintiloru, ca cu sirguintia sê le pórte grigia si sê veghiedie peste dinsii, ca nu cumva ce-va mana afurisita atingându-i, sê i despóie de colórea âng-résca a modestiei, si sê fia sterpi ca smochinulu pre care l'a afurâitu Isusu. — Ca acést'a sê nu se intemple, e de lipsa, ca estu de desu sê le puna naintea ochiloru acele lucruri ce au stricatiósa influentia a supra a cestoru plantutie din gradin'a loru familiara, si care de multe ori se vescediescu mai iute, decum aru aduce cu sine regulatulu cursu alu naturei.

De vomu privi numai decâtu in cercurile familiare, vomu sci caus'a, pentru ce la unele floricelele modestiei nu-su asié frumóse si sanetóse, pre cum aieve aru trebuí sê fia, si pentru ce unele nainte de tempu se vescediescu?

Unii parinti peste mesura se ingrigescu de nutirea materiala a copiloru sei, carora socotu a face unu sierbitiu placutu, intindîndu-le mancâri si beuturi atfietóre, macaru câ acele au o inriurintia atâtu de stricatiósa a supra trupului si de altmîntre infierbintatu, in câtu revoltédia totu internulu copilului si slunga tóte tãdãle modestiei. Trebuie sê scia fia cum tãdãle, si manade familia, — câ mancâriile, si beuturile atfietóre pre cum la juni spre desfrenare, asié, la copii îndémna spre pierderea modestiei.

Vórb'a necurata, ca viforulu celu derapatoriu petrunde la urechile copilului, — caruia i place a luá sêma la tóte, — si de aici ca prin unu canalu strabate si la anima, de unde desradecinandu floricie'a modestiei, i imple loculu cu pulberea nerusnãrii. — Cãta grigia se mai póta intr'o societate — careia i place a se numi pre sine culta — ca contra regulorlu cuviintiei sê nu se intemple ceva! — Si totu-si toti membri aceleia-si societãti fãra de neci o alegere vorbescu in cerculu familiei, unde si copii loru sunt de facia! — Ei adeca sustienu aceea, câ naintea acestora, fiindu câ nu au recerut'a pricepere potu si astufeliu vorbí, nu ieu sêma, câ reulu ascunsu in copii intrece etatea, si priceperea; câ aceia de multe ori mai bucurosi asculta vórbele necurate, decâtu cele morale! — Cine nu scie, câ nu numai in clasele inferióre, ci si in cele numite „culte“ vomu da preste multi copii, cari si de acele sciu vorbí inaintea consociloru sei, de care neci a visá nu li este iertatu? — Este óre cu potintia, câ déca

copilulu aude vórbele desfrenate, sê nu-i atinga delicat'a córda a simtiului de modestia? — Dreptu ne invétia S. Jeronimu, dîcându: „Neci unu cuventu desfrenatu sê nu scfa copilulu, si déca cumva in sgomotulu conversatiunei familiare, ar si audí atare, acel'a sê nu-lu intieléga.“

Precum floricelele le invelimu, ca sê nu le ajunga arãti'a sórelui, intocma si pe copii — aceste floricelele ale familiei — trebuie sê-i tînemu departe de tóte acele, a caroru privire i-aru face sê se rusinãdie. Copiii-su fórte curiosi, tóte le place a le vedé, ochii loru de multe ori patrundu si acolo, unde gine-va n'ar voi. — Dreptu aceea trebuie parinti sê fia cu neincetata priveghiere, ca unu atare objetu, séu fapta la care nu e cu svatu a privi copiloru totudeauna sê remana inchisa naintea loru. — Trebuie cu indoita diligintia sê nesuiéscu, ca copiii sê fia departe de tóte scenele, si locurile desfrenate. — Cã-ci au nu ori si cine inchide ferestrele casei, déca ie sêma, câ intra prin ele aeru necuratu in casa? Ochii sunt ferestrele sufletului. — Precum e objetulu, care-lu privimu, asemenea idee se nasce in sufletulu nostru, deci déca objetulu, ce-lu privesce copilulu e necuratu, negresítu voru fi necurate cugetele, si simtîrile lui. Cãta ingrigire se cuvine deci, ca ferestrele nevinovãtului sufletu sê fia inchise dinaintea aerului

Aceste-si numai unu-si tãdãle din viétia in objetulu pierderii modestiei. Cu câtu mai de multe si mai infiorátore inca amu poté da, candu amu ispití cercurile familiare numai a unui satuletiu! Deci parintii sê puna tóta silinti'a a cresce copiii in pietate si modestia.

Vasilin Popu.

Mórtea Mariai Stuart.

(Cu ilustratiune pe pagina 113.)

Nenorocit'a regina Maria Stuart erá in inchisóre . . . guvernulu Angliei si-spargea capulu, cum sê scape de acést'a captiva carea si in inchisóre póte sê neodihnésca guvernulu, a cautatu dara unu pretextu ca s'o póta judecá la mórte . . . a scornitu câ Maria cu fideliu sei servitori a planisatu esecutarea unui atentatu in contra Elisabetei reginei Angliei.

Ur'a intre aceste dóue regine rudenié erá nemarginita, Elisabet'a erá protestanta mare, Maria catolica si mai mare, — certele confesiunale au innebusítu tóte sentiemintele de iubire si aderintia, — lupt'a cerbicósa se finí cu o catastrofa tragica.

In 5-le oct. 1586 Maria fù chiamata 'naintea tribunalului, care stătea din cei mai mari demnitari ai Angliei, din consilierii cei mai distinsi ai coronei, cari împreună cu judecătorii și jureprudenții cei mai escelenti aveau să pronunție sentința a supra reginei captive.

In 6-le octombrie se ivi Maria înaintea tribunalului, fiindu condusa la unu fotelu de catifea neagră, care neci decâtu nu corespundea demnității unei regine, ea se indignă și cu superbia dîse: „Eu sum regina, am fostu regin'a Franței și acolo e locul meu! — Apoi uitându-se peste judecătorii serioși mai adăuse: „Dorere, sunt multi consilieri aice, pentru mine înse abunasema nu e neci unulu.“

Dupa aceste apelă la ajutoriulu lui Ddieu și alu domnitorilor straini pentru că i-se face atât'a nedreptate.

Apoi aretă unu anelu și dîse: Éca domnilor lordi, acest'a e pământulu de amor și protecțiune ce l'am primitu de la domn'a regin'a dvóstre. Priviti-lu numai bine. La acest'a am calculatu candu am venitu aice. Dvóstre mai bine veti soi judecă cum s'a respectatu acestu pemu!“

In 25-le oct. éra s'a adunata tribunalu in palatiulu de Westminster. Au ascultat martorii fara neci o forma legala neci pre unulu nu l'a infatiosiatu cu regin'a acuzata cu o crima atâtu de grava, ea neci că a mai fostu chiamata la tribunalu, carele in acea dî a și pronunțiatu sentința de mórte a supra nenorocitei regine.

Peste câte-va dîle și parlamentulu se adună și întari sentința tribunalului.

Acésta procedere de și avea form'a sa constituționala érá numai o comedia prefacuta și precalculata a reginei Angliei, carea in tóta privința voi să îndeparteze de la sine responsabilitatea acestui faptu resbunatoriu. Ea sciea bine, că anglesii sunt neamicii catolicismului, apoi regin'a Maria ohiaru de aceea érá persecuata și judecata la mórte, pentru-că si-iubea religiunea sa catolica peste mesura.

Regin'a Elisavet'a se aretă ca și candu ea ar fi silita a lasá să se executeze mórtea rudeniei sale, și trebuie să se supuna voinței poporului, dreptu aceea nu a refusat sanctiunarea sentinței de mórte.

Notarii consiliului secretu fusera insarcinati de a merge in Fotheringay, spre a comunica sentința de mórte reginei captive.

In 16-le noembrie dara i-se dede de scire, că e judecata la mórte, a careia executare se

cere cu taria, de óre-ce vieti'a ei e periculósa securității reginei Angliei și amenința religiunea protestanților.

Maria ascultă sentința cu taria sufletésca și multiamí lui Ddieu, că póte să móră pentru religiunea sa.

Lumea 'ntréga s'a uimitu și indignatú in urmarea rigorosității comise de guvernulu Angliei. Mai alesu din Scotia și Francia, unde a fostu domnitu Maria și avea multi stimatori credinciosi, veniau deputatiuni la Elisavet'a, cari prin rogări și amenințări voiau s'o induplece ca să oprésca executarea mórtei.

Elisavet'a înse nu luă in consideratiune pasii facuti in favórea nefericitei regine, — ea sciea bine că fanaticismulu poporului seu incuviințéza executarea mórtei acesteia, apoi nu i pré pasá de urgitările din Francia și Scotia mai alesu, unde domniá Jacobu VI. fiulu nefericitei regine. Acestuia nu-i pasá multu de sórtea mamei sale, ci mai multu ca să nu vina in conflictu cu guvernulu Angliei, din a caruia gratia mai siede pe tron. — Poporulu din Scotia înse se tulbură întielegendu trist'a sórte a Mariei, Jacobu VI se vedíu silitu a se adresá catra regin'a Angliei pentru agratiarea mamei sale, guvernulu Franței, unde domniá cuscrulu Mariei, inca a urgitatu eliberarea ei, dar Elisavet'a remase neclintita și mai multu se irită, de câtu se temú prin amenințările acestora.

Cu tóte aceste și regin'a Elisavet'a se sentiá in o pusetiune neodichnitória, deci cautá să se scape catu mai curendu de acele impresiuni neplacute ce erau legate de sórtea nenorocitei regine . . . sentiá ea responsabilitatea morala fatia cu opiniunea publica a lunei întregi, deci in tóta privința voi să se arete nevinovata.

A opritu executarea publica, și a demanđatu ca actulu tristu să se întemple in sal'a mare a fortăreței Fotheringay și nu in curte, apoi n'a mai voitu să scie nemica despre cele ce se voru mai întemplá.

Totu deodata înse infruntá și pe cei mai intimi ai sei, cari au incuragiat'o ca să comita o astfelu de tirania, că de ce n'au eliberat'o pe ea de tóta responsabilitatea acelei sentințe de mórte; prin aceste a datu să întielega respectivii că aru fi potutu omorí pre nenorocit'a Maria și „pe sub mana,“ fara de atâte ceremonii.

Ticalosulu de Davison întielese intentiunile stepanei sale și se consultá in asta privința cu Paulet, supraveghiatoriulu temnițelor din Fotheringay, — dar acesta se indignă de atâta lasitate, că-ci nu voi să si pateze sufletulu cu o astfelu de fapta pecatósa.

Nu remase d'ara alta de facutu, de câtu ca s'ê se executaze sentinti'a de mórte conformu dispusețiunej de mai 'nainte.

In 5-le fevruariu merse Robert Beale la Fotheringay impreuna cu unu calâu spre a executá sentinti'a. — Poporulu se adunà pe strade, si servitorii fideli ai Mariei indata pricepura câ a sositu tempulu fatalitatei. — A treia di dupa aceste lordi Rent si Schrewsburg voira se vorbésca cu Maria, carea jacea bolnava.

Biét'a regina trebuì s'ê se scóle si primì pre tramisii guvernului siedindu la o mésa.

Camerariulu marele conte Kent insocitu de Beale, Paulet si Drury pasì inaintea ei cu capulu golu si i-se inchinà cu reverintia, apoi o insciintià câ sentinti'a adusa 'nainte de dóue luni si diumetate acuma se va executá.

Maria lu-ascultà fara s'ê tradeze vre-o temere, apoi si-facù cruce si eschiamà: „Dómne multiamescu-ti pentru-câ mi-sa adusu acésta scire, ca s'ê scapu odata de suferintiele lungi . . . sum regina de nascere, féta de rege si nepót'a lui Enricu VII, rudenia de aprópe cu regin'a Angliei si fára nici o causa legala m'au tienutu aice prinsa in decursu de 19 ani, fara ca s'ê fíu supus'a cuiva, câ-ci afara de Ddieu nu cunoscusepanitoriu asupra mea . . .“

Ea se priyea de martira pentru religiunea catolica si acésta credintia i impliù anim'a de o bucuria cerésca . . . si punendu man'a pe evangeli'a ce erá pe mésa, ou o vóce maiestósa astfelu li grai: „Neci candu n'am planisatu mórtea reginei Angliei, si nici odata nu m'am invoitu spre asié ceva!“

Apoi intrebà 'candu va fí executarea? — „Mane, Dómna, demanétia la 8 óre!“ dîse lordulu Schrewsburg. — Atunci se rogà ca s'ê-i tramita vre-unu preotu de religiunea sa, inse i-se denegà si i recomandà pre unu protopresbiteru protestantu, dar ea nu-lu primì.

Lordii se indepartara, apoi regin'a Maria chiamà servitorii si servitóriele sale, — cerù iertatiunea loru si fí binecuventà, — dupa cina si-a scrisu testamentulu si si-a impartítu banii, apoi si-a facutu rugatiunile pana catra diua candu a cadiutu obosita, abea o óra a mai potutu dormi si s'a scolatu s'ê se pregatésca — spre mórte.

Mai avea dóue óre s'ê traiésca, atunci se imbracà si impartí diferite lucruri si bani celoru de pe langa sine, — si-alésa o naframa cu carea s'ê se lege la ochi apoi se duse la altariulu ei de casa si ingenunchià spre a-si face rugatiunile.

Inainte de ce si-ar fí finitu rugatiunile batura la usia, ea li respúnse câ s'ê mai ascepte, dar ei nu avura rábdare si batura de nou. — Usi'a se deschise si Maria s'ê scolà si pornì . . . singura nu potù s'ê mérga, deci o sustienura doi inși din ai sei, cari o condusera pana ce esíra afara din locuinti'a ei, — m'ai departe nu voira s'o duca — „la mórte“, asié d'ara doi servitorii de ai lui Paulet venira in loculu loru, ér' aceeaia o i urmara plangandu.

Damele sale inca partecipara la actulu tristu, câ-ci Maria s'a fostu rogatu ca s'ê lase si pe aceste credintióse adoratórie ale sale s'ê fia de fatia.

Loculu de perdiare — erá o aredicatura patrata si acoperita cu panura négra, totu asié si scaunulu, perin'a si trunchiulu, pe care Maria avea s'ê sieda, s'ê ingenunchia si s'ê-si puna capulu. — Ea se asiedià pe scaunu, fara de a schimbá fetie si fara s'ê pérda din frumseti'a si maiestatea sa. In drépt'a siedeau lordii Kent si Schrewsburg, in stang'a éra sierifulu, in fatia calâii invescuti in catifea négra; mai in departare erau servitorii ei, Paulet cu soldatii sei si vre-o dóue sute de nobili din provincia, — poporulu erá eschisu.

Robert Beale ceti sentinti'a de mórte — Maria se vedu interesat de cere cé se intempla, mai vorbi cate-va cuvinte pline de sentieminte nobile si cugetári 'nalte, apoi si-facù cruce si se rugà lui Ddieu.

Atunci se aredicà Fletcher protopresbiterulu adusu de lordi, carele i aduse a minte de mórte si o provocà s'ê se pocaiésca . . . Maria se indignà de acésta cutesare si i dîse câ ea vre s'ê móra credintiósa religiunei sale.

Luptele confesionale, cari au fostu nenocireca vietiei sale, o condusera pana la esiafodu . . . si ea remase totu catolica credintiósa si inimic'a neimpacatá a protestantiloru cu tóte câ si-prevedea mórtea.

Presbiterulu incepù a ceti rugatiunile de mórte in limb'a angla, — ea inse nu vol s'ê le asculte si incepù a recitá a le sale in limb'a latina: Miserere mei Deus, etc. In te Domine speravi si altele, — si in fine in limb'a angla se rugà pentru pacea si bunastarea tieriei si natiunei, — pentru pap'a, biseric'a catolica, pentru toti domnitorii catolici si — pentru regin'a Angliei si neamicii ei cari o judecara la mórte . . .

Pietatea ei erá atátu de maiestósa, ardórea sentieminteloru sale atátu de cutropitórie si curagiulu ei atátu de inuimitoriu câ mai toti cei de fatia incepura a plange.

Sos! momentul infioratoriu... calăulu se apropiă și voi să-i ajute ca să-și depună vestmintele, — ea înseși refuză și cu unu surisu inocent observă că are cine să-i ajute, și venira două fetițe de ale sale cari i ajutara să-și depună paliulu, i luara velulu și remase numai într'o rochia rosia.

Atunci binecuvântă preaisei și stringundu crucea între mani și-întinse capulu calăului, dîcundu cu credința: „Dómnne intru tine am speratu, in manele tale mi-depunu sufletulu meu!”

Calăulu aredică securea, loví odata dar nu nimerí bine, atâtú de miscatu erá si elu, — a dóua óra i succese; — atunci aredică capulu sangeratoriu și strigà: „Ddieu sê tienă pre regin'a Elisavet'a!” — „Asié sê péra toti neamicii ei!” — mai adause protopresbiterulu. — Numai o vóce, contele Kent, a respunsu: „Amin!”

Aruncara panura négra peste corpulu nefericitei regine. Cei doi lordi contra datinei nu lasara crucea de auru și vestmintele ei calăului, că-ci se temeau că credinciosii ei adoratori le voru cumperá și stimá ca nesce relicue sante. Tóte le-au arsu și a nimicitu totu ce a fostu stropitu cu sangele ei, — ucidiatorii inca se infioréza de sange — dupa ce l'au versatu!

Multe se facu in numele Domnului, și multí s'au certatu si se cërta inca totu — *ad majorem dei gloriam!*

Emiliu Marcu.

PANICORIULU DE CANI DE LA BROOKVILLE.

(O desbatere juridica americana.)

O desbatere juridica mai interesanta și plina de efectu, decâtú a potutu inventá vreodata unu scriitoru de romane, bogata in episóde drastice și tablouri bizare, stráptuse pe locuitorii de la Brokville, — unu orasiu micu in Americ'a, câte-va miluri de la New-York, — in últimele díle ale anului trecut, într'o agitatiune incordata. Din departare curgeau într'acolu mii de ómeni spre a fi martorii conclusiunei unui romanu din viétia și plinu de efectu, chiar si din California și Texas venisera la Brokville referinti de jurnale și corespondinti speciali, telegrafulu anuntia din minutu in minutu in tóte directiunile, scenele ce decurgeau in mic'a sala de la Brokville.

Intre fenomenele cele mai elegante ale dameloru din New-York, pe tempurile resboiului civilu, care causá staturiloru unite rane mari și sangeróse, se numerá Miss Arabella Bruce, o copila de 18 ani, de o frumsetie extraordinaria, avuta și independinta, o adevérata copila de Janche adevératu.

Arabella erá o calarétia curagiósa, venatóre pasionata, și plina de cele mai selbatice pasiuni ale unui Janche de sesulu barbatescu; o amazona ce afrontá ori ce feliu de fortia barbatésca, despretiuiá omagiurile de amoru ale petítoriloru ei, nimenea nu se potea laudá, că ar fi reportatu vreodata unu surisu avantajiosu sperantieloru sale, séu vre unu altu simptomu de placere.

Cu câtú Miss Arabella Bruce se portá mai frivóla și mai retienuta cu petítorii ei, cu atât'a ei se infocau și mai tare. Unu Sigfridu trebuia să se afle, care s'ar fi potutu laudá cu o victoria a suprá acestei Crimhilde teribile.

Mr. Arnold Shop, unu barbatu tóneru, posesorulu unei bolte maretie de juvaere in New-York de o aparintia imposanta și barbatésca, cu unu aeru oneritoriu și extraordinariu de bogatu, petíse in mai multe rânduri incedaru pentru man'a Arabellei, resistentă a frumósei atítia in modulu acest'a schintei'a amorului in anim'a sa in o flacara luminósa.

Intr'o dí vení Miss Arabella Bruce in bolt'a surariului amorisatu, spre a cumperá o giuvaera. Dupa ce rescoli câtú-va tempu într'o gramada de giuvaere, se decise in fine a cumperá unu colieru de diamante de unu pretiu estravagantu. Mr. Shop se rogá de dama să aiba bunetatea a pune collierulu pe gátu, dins'a o si facu, pasi spre o oglinda, priví plina de amoru propriu in trins'a și pe frumós'a-i fatia flotá acelu surisu fericiatoriu și plinu de amoru propriu, care este semnalulu placerei proprie și multiamirei cu sine in sa-si.

Surisulu frumósei patrunse in anim'a amorisatului Shop, elu se potea laudá, că a surprinsu pe acea femeia, care pentru tóta lumea erá unu fenomenu barbatescu și capriciosu, într'o slabiciune femeiesca.

Miss Arabella Bruce, voi să afle pretiulu giuvaerului.

— Frumósa Miss, strigá Mr. Shop, deca ti-va placé giuvaerulu acesta, atunci sê fia posesiunea dvóstre, 50000 dolari este pretiulu giuvaerului acestuia, dara candu este vorba de a ve face o placere, atunce pretiulu nu se ia in consideratiune.

Miss Arabella aruncandu o cautatura plina de dispretiu a supra liberalului comerciantu i díse:

— Mr. Shop, eu nu primescu presente de la ómeni de starea dtale. Aceste giuvaere mi-placu fórté tare, dara aru trebui se-mi fia rusíne sê le punu pe mine de óre-ce vinu de la dvóstre.

— Ce am gresítu, întrebá Mr. Shop devenindu palidu, de a meritá acésta mustraré?

— Mr. Shop, díse Arabella, voiú marturisi curatu. Animei mele dvóstre nu i sunteti indiferentu, dvóstra stati anim'a mele mai aprópe decâtú toti acei nebuni, cari me incongióra diu'a și nóptea; deca m'asiu poté decide vreodata a fi consórtéa vreunui barbatu, atunce m'asiu decide pentru dvóstre Mr. Shop, dara totusi m'asiu poté maritá numai cu acelu barbatu pe care intru adevéru lu-stimezu. Dara cum sê stimediu eu pe unu barbatu, care in momentul candu patri'a se afla in pericólu, stá ca unu precupetiu lasiu in bolt'a sa dupa mésa, si face complimente la dame, pe candu altii si-vérta sangele si-sacrifica viétia pentru cele mai sublime interese? Numai atunce voiú fi consórtéa dtale si voiú plecá maretulu meu sentiementu domniei dtale, candu dupace veti fi luptatu barbatésce pentru patria, ve veti întórcé acoperitu de rane.

Dícandu aceste Miss Arabella depuse giuvaerele, si facea dispositiuni de a se departá de óre ce pretiulu erá enormu.

Mr. Arnoldu Schop i se puse in drumu.

(Va urmá.)

C E E N O U ?

** (*Diat'a Ungariei*) tîenù siedintî'a sa cea d'antâia dupa Pasçi marti la 7 aprilie, dar abié fura de fatia o suta de deputati. Cîndu scriemu aceste orduri, dintre deputatîi romani nu s'a rentorsu inca neci unulu.

** (*Majestâtile Loru*) imperatulu si imperatés'a sosira mercuri dupa médiadi înainte de cinci in capital'a Ungariei. Primirea fu splendida.

** (*Magnatii Ungariei*) vreu sê desvólte unu lúcsu estraordinaria cu ocasiunea încoronârii, asié între altií bar. Simeonu Sina a asemnatu 65,000 fl. pentru vestmentulu seu de gala si pentru decorarea trasurei sale.

** (*Principele Torlonia*) din Roma, cu mai multi patricii au de cugetu a veni la Pest'a, spre a vedé încoronarea. Pentru dinsulu s'a si esarendatu cortelul aice.

** (*In vedutu*) se va tîené pe tempulu încoronârii si unu concertu stralucitu; treptele voru fi decorate cu lúcsu ne mai pomenitu, — ér in sala voru arde 1200 de flacare de gazu.

** (*Dóue punti nóue.*) Dílele urmatóre se va incepe edificarea a dóue punti de nâi pe Danare, ca astfel pe tempulu încoronârii, cîndu imbuldié'l'a va fi mare, comunicatiunea între Bud'a si Pest'a sê se póta întemplá mai usioru.

** (*Magistratulu din Pest'a*) a invítatu si pe magistratulu din Vien'a a se infatísia la încoronare, pentru care orasiulu Pest'a a si pregatitu unu locu de privitu.

** (*Imbracamentulu Maj. Sale*) la încoronare — dupa o fóia germana — va fi urmatoriulu: ~~doimanu~~ rosiiu cu brodarîi de auru, cióreci rosii unguressi, caltiuni galbeni, paliu vênétu cu guleru scurtu, a supra dolmanului prim'a (pántlica) ordului lanei de auru, pe capu coróna si in mana sabi'a lui Stefanu. Calulu albu va fi infrumsetiatu pomposu.

** (*Se vorbesce,*) cá Majestâtile Loru dupa încoronare voru face o caletoria prin tíera, acésta aru tîené cam dóue septemani, cu Majestâtile Loru aru merge si ministrulu presedinte impreuna cu ministrulu de interne.

** (*Curiosu!*) Unu medicu din provicia recomenda, cá pe tempulu încoronârii ar trebuí coloritu Dunarea in treicolorulu magiaru. Dinsulu intaresce, cá ast'a s'ar poté face de totu usioru. Alta ce nu proieptédia.

** (*Episcopulu Strossmayer*) n'a primitu programulu regimului, ma in Vien'a s'a dechiaratu, cá dinsulu se va luptá in contra aceluia; deci fu indrumatu, a nu se rentorná la Zagrabi'a, unde in 1 maiu éra-si s'a deschisu diet'a. Episcopulu dara caletori la Parisu. In caletori'a sa trecú prin Prag'a, unde boemii lu-primira cu multe ovatiuni.

** (*Mobil'a de încoronare*) se zidesce necontentitu, pana n 15 l. c. fia-care comitatu trebue sê tramita câte o urma cubica de pamentu.

** (*Hymen.*) Dlu Laurentiu Popu teologu absolutu din dieces'a Gherlei va pasí la casatoria cu frumós'a domnisióra Rosalia Cototiu, fiic'a dlui protopopu din Sioncut'a-mare. Cununi'a juniloru se va întemplá in 23 maiu. Ceriulu sê binecuvintedie acést'a intrunire!

** (*Alegeri municipale in Biharea.*) In congregatiunea comitatensa se alesera urmatorii dirigatori ro-

mani: Ioanu Gozmanú vice-comite, Mihaiu Stupa casariu, Iosifu Popu jude supremu, Antoniu Venter, Dionisiu Poyvár, Iosifu Erdélyi notari, Mihaiu Lazaru v. fiscalu, Ambrosiu Cretiu, Fassie, L. Lazaru, J. Borha subjudi cercuali, Domsia, Hepesiu, Horváth, Kaba jurati, Petru Pavelu, Veres, S. Bode asesori.

** (*Necrologu.*) Maria Jonasiu nascuta B. Metianu repausá la Brasiovu in 30 aprilie, in primaver'a vietii, fiindu numai de 17 ani, si in alu doile anu ala fericitiei sale casatorii cu dlu prof. Ioanu Ionasiu. Fia-i tierin'a usióra!

** (*Ciresie!*) De câte-va díle pe stradele Pestei se vindu ciresie.

Literatura si arte.

** (*Concertu cu dechiamatiuni.*) Societatea de lectura a junimei romane de la gimnasiulu sup. de Beiusiu va tîené la 12 maiu in sala casinei locale concertu cu dechiamatiuni. Program'a e urmatórea: 1. „Resunetu“ p. de A. Muresianu intonatu de corulu vocalu, compusu din membri: N. Mitrofanoviciu, D. Ghelesianu, A. Palieviciu, I. Hocmanu. 2. „Resunetu“ p. de A. Muresianu dechiamatu de Dn'a Irena Antalu. 3. „Melodia“ esecutata pe fortepiano de contés'a Laura Portia. 4. „Emmi“ p. de V. Alesandri dechiamata de Ionitia Badescu. 5. „Suvenirulu portii“ p. de Georgescu intonatu solo de tener'a Dra Maria Draganu. 6. „Potpourri“ esecutate pe tambura de D. Ghelesianu, acompaniatu pe ghitaru de I. Hocmann si A. Draganu. 7. „Trei boeri“ p. d. V. R. Buticescu dechiamatu de E. Sabinu. 8. „Doina din Bucovina“ intonata solo de N. Mitrofanoviciu. 9. „Imnulu de Sionu“ intonata de corulu vocalu. 2. „Imnu“ p. de Ionitia Badescu dechiamatu de C. Bradiceanu. 3. „Ardelén'a“ de St. Perianu esecutata pe fortepiano de contés'a Laura Portia. 4. „Fica de romanu“ p. de Sfur'a intonata solo de Dn'a Irena Antalu. 5. „Pre tiermurií marii“ p. de Zamfirescu dechiamata de C. Piposiu. 6. „Miór'a“ p. de V. Alesandri esecutata solo pe flauta de I. Jug'a. 7. „Nebunulu“ rapsodia dupa Petófi tradusa si dechiamata de Ionitia Badescu. Inceputulu la 7 óre sér'a. Dupa concertu ya urmá balu solemn. Pretiulu dupa placu.

** (*La Jasi*) s'a reprezentatu nu demultu: „Asulu de treffa“ comedia nationala intr'unu actu.

** (*La Galati*) va aparé nu peste multu o brosiura intitolata: „Despre ortografi'a romana,“ de A. Gregoriadi Bonachi. Salutámu cu bucuria acestu opu, care — sperámu, cá va contribui la deslegarea acestei cestiuni grele, ce apésa atátu de tare literatur'a nostra.

Din strainetate.

— (*Domnitorii in Paris.*) Foile franceze afirma cá mai toti domnitorii din Europa voru merge la espusatiunea de la Paris. In presinte acolo e regele Greciei, Olandiei, Belgiei si regin'a de Portugalia, in scurtu tempu va sê mérga regele Prusiei cu imperatulu Rusiei, — mai tardíu póte cá si Majest. Sa imperatulu Austriei va merge.

— (*Persano*), nenoroचितulu admiralu italianu, pe carele l'au judecatu mai deuna-di. pentru portarea sa la catastrofa de la Lissa, a provocatu la duelu pre unu fostu ministru, unu admiralu si pre doi capitani de ma-

rina, de órece acestia in procesula seu au marturisitu cã in bataia de la Lissa s'a portatu cu lasitate. Toti cei provocati au primitu duelulu, si Persano are de cugetu ca s'è provóce si pre altii — deca nu va cadé.

— (*Cuza*), fostulu principe alu Romaniei nu de multu a trecut in Russia, din Petersburg a mersu la Odessa, unde fu întâmpinatu cu pompa mare.

— (*Eugenia*), imperatés'a francesa in dílele aceste a trecut de 42 de ani, — ea e inca totu frumoasa si interesanta. Imperatulu Napoleonu in 20. le maiu a fostu de 60 de ani, si e inca totu tare si „mare!“

— (*In Stockholm*) a esítu de sub tipariu o brosiura de poesii frumóse cu ilustratiuni. Autorulu poesiiloru si ilustratiuniloru interesante e principele regescu Darlacarlin, carele si la espusetiunea din Paris a tramişu unu tablou alu seu.

— (*Emulatiune pentru o mirésa.*) Doi industriasi teneri din Hamburg iubeau o feta frumósa. Ea iubea pre amendo si nu putea s'è aléga intre dinsi, deci li-a dísu s'è emuleze, — care va invinge, acel'a va dobandi man'a ei. Ea li propuse s'è emuleze, care va poté — s'è bee 50 de pahare de bere in 4 ore. Emulatoriini s'au pusu la beutu, unulu a beutu cele 50 de pahare, dar si cela laltu inca numai cu 3 pahare a remasu in dreptu. Firesce cá celu d'antãiu a fostu invingatorulu fericitu.

— (*A moritu — imperatulu din China.*) Fét'a oficiósa din Pecking astfelu anuntia mórtea imperatului Kea-King: In diu'a 25-le a lunei 17-le maiestatea sa imperatulu a întreprinsu o caletoria, pentru ca s'è loquíesca cu cei memoritori.

(*Vede cu neblunitu!*) Unu tieranu din apropierea orasiului Antwerpen s'a dusu la tergu cu o corfa plina de óue, cari erau frumósiu invelite in paie. Sér'a a trasu la unu birtu, unde a dormitu peste nópte. Demanétia candu se descéptã vede cá misca óreceva in corfa sa, deci se scola si cautã, inse indata si-trase man'a sangeranda si incepù a sbierã, ca au neblunitu óuele, si cá l'au muscatu de mana. Ómenii rideau de bietulu omu, carele luã o bata buna si se apropiã de corfa, in carea zacea o catiea cu cativa catieci, cari au spartu óuele. Tieranulu necasítu omori canii, — birtasiulu l'a pírtu ca s'è-lu recompenseze pentru catiea, — bietulu omu éra cerù ca birtasiulu s'è-i platésca óuele. Procesulu inca nu s'a finitu.

— (*Presintia mare.*) Mai deunadi amu amintitu incendiulu din Madrid cand a arsu conservatoriulu regescu. Cu acésta ocasiune fu admiratu între ceialti stingitori de focu unulu carele fara nici o temere stingea foculu si óbora grindiele fiindu incungiu-ratu de flacari. — Indesertu lu-strigau ca s'è se dee giosu, elu totu lucrã ~~mai de~~ parte cu sange rece, si multimea ómeniloru cugetã cá acuma e peritu fara mantuintia, elu scóse tabacherã sa, si-implu luléu'a si o aprinse la flacarile din apropiere, si apoi — lucrã mai departe pana ce s'a stinsu foculu.

— (*Dsiór'a Pustavoitow*), renumit'a polonesa carea a participatu la revolutiunea Poloniei, nu de multu a repausatu in Paris.

— (*Duelu cu invoirea judecatoriloru.*) In dílele aceste a repausatu in Birmingham betranulu William Ashford. — Elu de aceea e renumitu, cá a fostu celu din urma duelantu, carele conformu datinei barbare din trecut, a primitu duelulu de proba inaintea tribu-

nalului. — Sor'a acestuia, o feta frumósa, odata s'a dusu singura la balu, — tardiu nóptea a parasitu sal'a joculu cu unu teneru, anume Abraham Thornston, unu arendatoru. — Nu de parte de moş'a acestuia ii mai vediura ómenii pre amendo, — ~~mai de~~ inse affara pre serman'a feta omorita. — Firesce cá era suspiciu asupra tenerului Thornston, pre carele lu-si acusa fratele fetei susamintitulu Ashford, tribunalulu inse lu elibera. Opiniunea publica nu se multiam, ci mai multu se indignã prin acésta sentintia, deci fratele fetei acusa de nou pre Thornston; — acesta din contra provóca inaintea tribunalulu pre acusatorulu la duelu de proba. — Ashford aredicã manusi'a si judecatorii se invoira la acésta, de órece acea proba legale nu s'a fostu stersu inca in 1818, candu s'a intemplatu acestu casu. Thornston vediendu-se liberu, a trecut in Americ'a si nime nu l'a mai vediutu.

— (*Inventiuni curióse.*) Scirile respandite despre bataia au datu anse mai multoru inventiati, ca s'è-si sparga capetele pentru de a scorni inventiuni câtu se póte mai curióse spre a — „imblandi spiritulu bataiosu alu ómeniloru.“ — Foile straine suntu pline de astfelu de inventiuni curióse. Francesii au afflatu tunuri electrice, cari imprascie glóntiele si bombele ca plói'a. Unu chemicu getmanu inse se falesce cá elu a inventatu unu medfulocu contra aceloru tunuri. Si acesta stã din unu — parfumu, care daca se lasa in aeru, candu ajungu glóntiele tunuriloru francesé in aerulu parfumatu, si-perdu electricitatea si cadu fara potere. Dar francesii éra se falescu, cá au inventatu nesce puscii minunate, cari potu fi întrebuintiate si de copii si nimerescu cu securitate numai s'o îndrepte in catro vréu s'è nimerésca.

— (*O revolutiune fara urmari serióse.*) Locuitorii din Stockholm nu demultu s'au fostu inspaimentatu fórté. Intr'o nópte s'au descéptatu din somnu in urmarea alarmei ce se audiã din o casarma, unde sunau crancenu dobele si trimitiele. Nime nu sciea ce se intempla in launtru casarmei, vedeau numai cá portile ei suntu inchise si cá soldatii din affara nu potu intrã. Nu sufere nici o indoíela despre aceea, cumu-cã in casarma e revolutiune. Deci ómenii grabira catra casa pentru de a se pregati de fuga, cá-ci se temeau de vre-o macelare mare, deca voru esé revoltantii. — In scurtu tempu se facu cunoscutu cumu-cã acea revolutiune a fostu numai o demonstratiune contra comandantelui casarmei, carele nu s'a ingrigitu s'è curetie casarm'a de — stelnitie, cari nepacuiiau pre bietii soldati. — S'a facutu dara unu complotu generalu si nópte cea soldatii au facutu sgomotulu mare, ca nici comandantele s'è nu póta dormi. Soldatii veniti din alte casarme au voitu s'è puse in casarm'a revoltantiloru, dar cei din launtru li facu cunoscutu planulu novinovatu si asié, acésta revolutiune trecu fara versare de sange. Comandantele firesce cá numai de catu facu dispusetiuni pentru indepartarea — stelnitiloru nepacuiitorie.

— (*Dram'a din Mexico s'a finitu.*) Din Mexico a sositu scirea, cá imperatulu Massimilianu é prinsu de republicani, dar se crede, cumu-cã va fi eliberatu si in curendu va poté rentornã in Europ'a. Curagiosulu imperatu pana la ultimele mominte s'a luptatu cu bravura de erou, dreptu aceea a cascigatu chiaru si stim'a neamiciloru neimpacati.

Feliurto.

Gacitura de siacu.

* * (Traditiune populara.) „Telegrafulu R.“ amintindu ilustratiunea noastra Sabfiulu, publicata in nrulu penultimu, mai adauge urmatoarea traditiune ce existe in poporul romanu de acolo despre intemeierea Sabfiului, ca adeca unu nemtiu Hermann ar fi cerutu de la romani se-i dea locu numai catu cuprinde o piele de bibolu, pentru ca se-si zidésca cetate. La ce invoidu-se romanii, Hermann taiá pielea forte subfira si factu din ea o curelusia lunga, cu carea cuprinse atát a locu, catu cuprinde astadi cetatea. Acela traditiune — incheia foi'a numita — si déca nu ar avé adevurul realu, e caracteristica pentru sine, si are intr'atát a plausibilitatea sa, pentru cá sunt cunoscute procesele cele imense a le Resinariloru cu Sabfiulu, cari pretindeau pe base de documinte forte vechi teritoriulu pana in laintrulu cetátii, de alu loru.

* (Ce caracteristica au capitalele Europei.) Diariulu „Moniteur de Dates“ caracteriseza astfel capitalele Europei: Amsterdam se negociatoresce, Aten'a conspira; Berlinulu mediteza, Brusel'a desbata, Bucurescii inota in pulbere si desordine, Dresd'a se uimesce, Dublinu cersiesce, Edinburg viseza, Florenti'a si inbalha, Frankfurtu plateste; Geneva rinde; Hamburgu mananca; Hannover'a dorme, Kassel horcaie, Constantinopolulu se scalda; Copenhag'a se sulemeneste, Lipsca ceteste; Lisabon'a e bosumflata, Londra casca; Lionulu lucra; Madridu fuméza; Moguntia se bucura de cardinalu, Manchester pacheteza; Manheim blastema; Marsilia canta; Munchen bé; Neapolea asuda; Palermo si-face recóre; Parisulu vorbeste nimicuri, Pest'a pupaiesce; Petropole tace; Rom'a se roga; Stocholm se desfateza; Turinulu se ornéza; Venetiá iubeste; Varsiovia sus pina; Vien'a consuma.

Economicu.

A tiené florile in statulu loru primitivu.

Florile se cufunda in apa forte calda, pana candu se sange la a trei'a parte din surcelulu flórei. — Prin adót a flórea, pana ce se recoresce ap'a, se restauréza si si recapeta colórea cea vóia de mai nainte. Déca in acestu modu s'a oparitu surcelulu flórei e de a se taiá partea ce a fostu in apa si flórea trebuie pusa in apa próspera. rece. — Prin acestu modu se potu restaurá si florile ce au zacutu taiate o di intréga, inse totusi, inca nu s'ap vescu de totu.

Se potu restaurá florile — inse nu cu asié bunu succesu si déca tienemu surcelele floriloru a supra jarului séu a supra luminei pana ce arde din dincele de unu degetu.

N. F. N.

in	dul-	ti-	dul-	ca	ti-	to-	vest-
tru	ee,	poi	tia	di-	min-	se-	Fe-

De
Elopa
Putileanu.

tu	Eu	a-	fi-	ce,	ne,	ia-	rii	cui	te.	po-	ti-
Si-	ne,	to-	pen-	ce	ere-	ti-	ti	te,	e,	a,	ser-
iesci?	pen-	iesci?	Ah!	ne,	'ca	sei	Fe-	Fe-	ve	cu	ne,
ti-	ora-	vo-	mai	vo-	ca	'nehi-	do-	pla-	ri-	ba-	sci
iesci?	vo-	tru	sa-	su	ji-	mai	pe	pla-	Ne	ju-	to-
tu-	mai	in	Ti-	dul-	m'a	cum-	Fa-	ven-	de-	ceri	to-
fi-	De-	ce,	to-	ne	ri-	du	tea,	Fi	mesci	a-	ce
ce	am	ne	tia	le,	li-	pen-	sce,	cu-	te	resci	lu-

te,	ti-	Fe-	pa-	da-	to-	ta-	re
ti	ra-	Chiar	tru	ber-	Eu	la.	sem

Se pote des-
legá dupa sa-
ritur'a ca-

Deslegarea gacituri de semne din nr. 16:

Adormi tu virginióra,
Cá eu te-oiu leganá, —
Adormi tu frumosióra,
Si spune-mi, ce-i visá?

Atanasiu Marianu Marionescu.

Deslegare buna primiramu de la dómnele si domnisiórele: Luisa Murgu n. Balcu, Augusta Scheleja, Otilia Mihailoviciu, Maria Nicolaeviciu, si de la domnii Georgiu Onia, Georgiu Deacu, Jancu Opreanu, Jancu Miculescu, Dariu Puticiu, Stefanu B. Popoviciu.

Deslegarea gacituri numerice din nr. 15 ni-au mai tramis'o domnisiórele Terezia Szeremy, Ida Ratiu.

POSTA DE ACCTIONEI.

Campulu verde. E o incercare hunisióra, ai talentu, nu-mai studiéza.

Dni V. G. Articolulu despre literatur'a engless se va publicá. Fotografiele sunt de a se tramite la noi.

Satulungu. Cu nrii 2 si 13 din 1865 doréam sa mai potemu sierbí.

Proprietariu, redactoru respundiatoriu si editoriu: IOSIFU VULCANU.